

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobkyně: **Y. J.**, zastoupené Mgr. Lilianou Vochalovou, advokátkou se sídlem nám. I. P. Pavlova 3, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, PP 21/OAM, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 14. 9. 2004, sp. zn. 46 Az 1027/2003,

t a k t o :

I. Kasační stížnost **se z a m í t á .**

II. Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včas podanou kasační stížností brojí proti shora označenému rozsudku Krajského soudu v Praze, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „žalovaný“) ze dne 27. 10. 2003, č. j. OAM-251/VL-10-HA08-2003. Tímto rozhodnutím žalovaný stěžovatelce neudělil azyl pro nesplnění podmínek podle ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Zároveň žalovaný rozhodl o tom, že se na stěžovatelku nevztahuje překážka vycestování dle ustanovení § 91 stejného zákona.

Stěžovatelka v kasační stížnosti namítá důvody - svojí podstatou - obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a, b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní („s. ř. s.“), tzn. nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení a vady správního řízení. Pochybení soudu spatřuje stěžovatelka v tom, že nebyla řádně vyhodnocena otázka případného naplnění podmínek pro udělení azylu podle ustanovení

§ 14 zákona č. 325/1999 Sb. Stěžovatelka sice souhlasí s tím, že uvedení výhradně ekonomických důvodů v žádosti o azyl nezakládá důvod pro jeho udělení, nicméně je nutno vždy zároveň zvážit, zda tyto ekonomické důvody nemohou být posouzeny jako důvody humanitární. Toto uvážení správního orgánu je nutno podrobit soudnímu přezkumu, a to zejména s přihlédnutím k sociální stránce věci a k věku stěžovatelky. Zmíněný ekonomický aspekt totiž představuje až následek celkově neuspokojivé situace v Číně, spočívající v nedostatečné ochraně základních lidských práv a svobod, zejména hospodářských a sociálních. Stěžovatelka rovněž tvrdí, že žalovaný rozhodl toliko na základě její výpovědi a sám nezjišťoval skutečný stav věci a neshromáždil další důkazy. Neuvedl ani zdroj informací o situaci v zemi původu.

Proto stěžovatelka navrhuje zrušit napadený rozsudek krajského soudu a zároveň požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný ve vyjádření odkazuje na obsah správního spisu a navrhuje, aby byla kasační stížnost zamítnuta jako nedůvodná, neboť nepřiznivá ekonomická situace v zemi původu a sociální potíže stěžovatelky nejsou zvláštního zřetele hodné důvody pro udělení azylu ve smyslu ustanovení § 14 zákona č. 325/1999 Sb.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Praze v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku městského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) - ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatelky žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Nejvyšší správní soud předně konstatuje, že v průběhu správního řízení (viz žádost o udělení azylu ze dne 22. 1. 2003, protokol o pohovoru ze dne 21. 5. 2003) stěžovatelka setrvale uváděla, že důvody jejího odchodu ze země původu byly výhradně ekonomické, když vycestovala za prací. Byla totiž podvedena při podnikání, zadlužila se a věřitel jí vyhrožoval a chtěl, aby se stala jeho milenkou. Na žádné státní orgány se neobrátila. Z obsahu soudního spisu dále plyne, že v žalobě ze dne 14. 11. 2003 stěžovatelka namítla porušení některých ustanovení zákona č. 76/1967 Sb., správního řádu a dále uvedla, že v jejím případě je dána překážka vycestování, jelikož jí v zemi původu hrozí pronásledování ze strany státních orgánů, protože žádala o azyl.

Ze shora uvedeného obsahu kasační stížnosti je patrné, že uplatněné námitky jsou dvojí povahy. Stěžovatelka tvrdí, že (1.) v daném případě byly chybně vyhodnoceny podmínky pro udělení humanitárního azylu a že (2.) žalovaný rozhodl na základě nedostatečně zjištěného stavu věci.

K tomu Nejvyšší správní soud uvádí, že podle ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s. je kasační stížnost nepřijatelná, opírá-li se jen o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl. Podle ustanovení § 109 odst. 4 s. ř. s. ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí, Nejvyšší správní soud nepřihlíží. V projednávané věci z této zásady přísné koncentrace řízení plyne, že Nejvyšší správní soud nemůže přihlížet k námitkám týkajícím se chybného vyhodnocení podmínek pro udělení humanitárního azylu, tzn. namítanou nezákonností napadeného rozsudku krajského soudu [§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.]. Jak totiž vyplývá ze shora uvedeného, tyto námitky nebyly v řízení před krajským soudem vůbec uplatněny.

Jen jako obiter dictum proto zdejší soud v této souvislosti odkazuje na svoji ustálenou judikaturu (viz např. rozsudek ze dne 15. 10. 2003, sp. zn. 3 Azs 12/2003), podle níž „na udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., nemá žadatel subjektivní právo. Správní orgán o něm rozhoduje na základě správního uvážení; jeho rozhodnutí přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu, a to z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů (§ 78 odst. 1 s. ř. s.).“ Obdobně v rozsudku ze dne 11. 3. 2004, sp. zn. 2 Azs 8/2004, je konstatováno, že „smysl institutu humanitárního azylu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, spočívá v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní“ azyl neposkytnout. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu.“ Nejvyšší správní soud proto - s odkazem na citovanou judikaturu - konstatuje, že tíživá ekonomická a sociální situace, panující obecně v zemi původu, nemůže být sama o sobě postačujícím důvodem pro udělení humanitárního azylu.

K druhému uplatněnému stížnostnímu důvodu, tzn. k namítaným vadám řízení [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.], Nejvyšší správní soud uvádí, že stěžovatelka se mylí, pokud tvrdí, že žalovaný rozhodl na základě výhradně její výpovědi, sám nezjišťoval skutečný stav věci a neuvedl ani zdroj svých informací o zemi původu. Ze správního spisu totiž plyne, že jeho součástí jsou Zpráva o dodržování lidských práv za rok 2002, vydaná Úřadem pro demokracii, lidská práva a práci Ministerstva zahraničí USA, obdobná zpráva Ministerstva vnitra Velké Británie a dále informace Ministerstva zahraničí ČR ze dne 25. 7. 2000, týkající se otázek hrozby postihu neúspěšným žadatelům o azyl v Číně. Z protokolu o pohovoru ze dne 21. 5. 2003 vyplývá, že stěžovatelka byla řádně seznámena s dokumenty, z nichž žalovaný čerpal svoje informace o zemi původu, a byla rovněž poučena o možnosti se k těmto zprávám vyjádřit a navrhnout jejich doplnění. Tohoto práva však stěžovatelka nevyužila. Lze proto uzavřít, že žalovaný zjišťoval skutečný stav

věci a pro své rozhodnutí shromáždil dostatečné podklady. Tvzení, že rozhodoval pouze na základě výpovědi stěžovatelky, proto není pravdivé.

Lze tak uzavřít, že polemika stěžovatelky se způsobem a rozsahem skutkového zjišťování, prováděným žalovaným, byla v podané žalobě i v kasační stížnosti povýtce zcela obecná. Na tuto obecnost reaguje Nejvyšší správní soud tak, že jakkoliv je správní orgán povinen zjistit přesně a úplně skutečný stav věci, rozhoduje se v azylovém řízení o žádosti o udělení azylu a žadatel o azyl je proto stížen břemenem tvrzení, s nímž se následně správní orgán musí řádně vypořádat. Za procesní situace, kdy stěžovatelka neoznačila žádné důkazy k prokázání svých tvrzení (což nebyla její povinnost, nýbrž právo), tak ani nestanovila jasné rámce pro další proces dokazování, vedený správním orgánem. Jinak řečeno, právu účastníka správního řízení předkládat argumentaci a důkazy koresponduje povinnost správního orgánu se s těmito podáními řádným a přezkoumatelným způsobem vypořádat. Pokud však účastník řízení na toto své právo rezignuje, nelze spatřovat pochybení na straně správního orgánu, který na výhrady vedené toliko v obecné rovině reaguje rovněž zobecňujícím způsobem a za účastníka „nedomýšlí“ bližší konkréta.

Ze všech shora uvedených příčin Nejvyšší správní soud v daném případě nezjistil naplnění namítaných důvodů kasační stížnosti, dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatelka, která neměla v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a Ministerstvu vnitra náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. ledna 2006

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu